

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De pontificalib[us] indume[n]tis cap. lxiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia

plicatā eidē humero supponit. Quarto sim-
plicem tyarā gestabat in capite: a cidari pō-
tifficali plurimū differentē. Erat em̄ i modū
pui calamati vl' cassidis modice, medietatē
verticē excedēs: dicebaturq; manephe hūs
vītras: q̄ iuoluce sepi^o necebanf ne facile la-
beret, hūs desup aliud velamē byssinū vsq;
ad inferiora barbe descendēs, celās pillei li-
gaturas z totā capitis supficiē, apratūq; pfe-
cte ne laborate sacerdote rueret.

De pontifficalib; indumentis,
Capit. LXXIII.

Super hec pro-

prijs q̄ttuor vestib; iduebat ara-
barchus, q̄rū prima tunica erat
hyacinthina poder; vl' ipoditis dicta, i. tala-
ris: quā hebre^o mecbir dī. Eratq; de duab;
incisionib; facta, p̄futa sup humeros, z p las-
tera i modū dalmatice fctā, manicas eiusdē
coloris hūs assutas: capitū hūs nō ex tras-
uerso sup scapulas: s; in longū, sectionē ha-
bebat a pectore vsq; ad medias scapulas: cui
apture ne añ z retro turpiter appareret assu-
ta erat vitta: q̄ sup scapulas hincinde nastu-
lis astrigebat. Habebat at; p sinib; i. lxxij,
tintinnabula aurea q̄b; erāt immixte totidē
nastuli q̄ mala punica ex hyacintho z purpu-
ra z cocco bis tincto: ita vt p tintinnabuluz
eēt malū gnātū: q̄si intercalari mō posita: vt
audiret son^o: cū sacerdos sol^o ingrederet vel
egrederet factuarū:

z nō moreret. Sup
hāc tunicā videt Jo-
seph^o velle accigi pō-
tifficē cigulo p̄dicto
quo alij sacerdotes
sup lineam tunica; z
alij nōdū ipz accigi
dicūt, sed sup ephot
vt sup oīa indumē-
ta ad vltimū cingere
tur. Fuerūtq; q̄ dice-
rent duas zonas habuisse pōtifficē, p̄mā ad
modū sacerdotū, scōam sup ephot, q̄ due tū-
p vno habebāt indumēto. Scōa velt; erat
ephot: silis suphūerali grecoz d̄ p̄dictis q̄ttu-
or colorib; auroq; p̄textū sine māic; ad mo-
dū collobij, descendēs vsq; ad renes: adeo vt
supcigi poss; supiore p̄te tunice hyacinthine
reges: inferiorē relinques intactā. Dico hō latez

Est ad lram verum
nō fuit q̄ moreretur
sacerdos cuz sonus
nō audiebat: tū alle-
gorice p h̄ datur in-
telligi q̄ non debent
esse muti sacerdotes
q̄ debent curā gerere
gregis sui. Unde dī,
Ne canī nō larranti,

renerunt duas zonas habuisse pōtifficē, p̄mā ad
modū sacerdotū, scōam sup ephot, q̄ due tū-
p vno habebāt indumēto. Scōa velt; erat
ephot: silis suphūerali grecoz d̄ p̄dictis q̄ttu-
or colorib; auroq; p̄textū sine māic; ad mo-
dū collobij, descendēs vsq; ad renes: adeo vt
supcigi poss; supiore p̄te tunice hyacinthine
reges: inferiorē relinques intactā. Dico hō latez

vincinis z anulis aureis iugebat: apturā ha-
bēs in pectore q̄drū
ad magnitudinē pal-
mi: in q̄ logion inse-
rebat. i. cui^o p̄te supe-
riori sup vtrūq; hu-
merū infibulati erāt
auro duo lapides o-
nichini sardonices sm̄ iosephū. sm̄. lxx. sma-
ragdi: in q̄b; erāt sculpta, xij, noīa filioz isrl'
p̄uincialib; lris, lingua hebreā iuxta ordinē
natiuitat; eoz, vj, no-

mina seniorū i hūme-
ro dextro, minorū in
sinistro ob recordati-
onem filioz isrl'. Ha-
bebat aut; capitū ex
trasuerso sup hume-
ros fortib; lorīs con-
textum. Quod legit
samuelē z dauid idu-
tos, ephot aliō erat
z p̄p̄te ephotar dice-
batur: z erat lineum
istud vero mira pul-
critudine yermicula-
tū. Tertiu erat ornamētū qd̄ hebreus effin-
gre^o logyon, latin^o rōnale dī. q̄drangulū et
duplex: ne pōdere gemaz rumpere: mensu-
rā palmi hūs, s. apturā suphumeralis implere
sufficiēs, ex p̄dictis q̄ttuor colorib; p̄textū z
auro, eodē scemate q̄ z suphumerale. Erātq;
in eo, xij, lapides auro firmē inclusi: p q̄ttu-
or ordies trini i singulis. In p̄mo ordie sar-
dine, topasi, smaragd^o. In scōo carbuncu-
lus, saphir^o, iaspis. In tertio liguri, achates
amethyst^o. In q̄rto crisolū, onichin^o, z beril-
lus. In q̄b; erāt sculpta, xij, noīa filioz isrl':
iuxta ordinē natiuitat; sue singula i singulis
vt gestaret sacerdos memoriale filijs isrl': z
filioz isrl' in hūeris z pectore ob recordatio-
nē trū: q̄z vni^o p̄pls cēt memor: ipe hō duo-
rū, vt sc; p̄pls vidēs noīa patrū suoz satage-
ret ne a p̄rte p̄oz degeneraret. Sacerdos
hō vitā z fidē patriarchaz meminisset imita-
ri. Deminisset etiā pplm ex his patrib; ortū:
sacrificijs z oronib; deo p̄mēdare. Appella-
bat em̄ rōnale iudiciū: qz sc̄pta erāt in eo hec
duo noīa: iudiciū z veritas, vel doctrina et
veritas. Sane vbi nos habem^o, pones i rō-
nale iudiciū, iudiciū z veritatē, hebre^o habes

Palms mī, quarta ē
mensura q̄ fit pugno
extēso pollice reliqs
digitis cōplicitis cō-
tinēs dimidiū pedē,

id est lris z figuris q̄
busdā notis omnib;
sūt characteres qdā
vulgo notī, q̄b; etiā
lasci in cōputatiōib;
dicunt vti in digitis
suis, vel p̄uinciales
lfe dicunt egyptioz:
quas p̄pter cobabita-
tionē eoz nouerant.
Sed siue h̄ siue alio
mō itelligas lingua
hebreā erant sc̄pta.

Libri Erod.

purim z thumim. **U**n z sortes i q̄bo iudiciū
veritatis inq̄ri solet purim dicitur. Tradit̄ ac
in medio rōnalis fuisse lapidē q̄drū: magni
tudine duoz digitorū: in q̄ fm coloris muta
tionē ppendebat: vtrū deū placatū haberet:
an offensum. Josephus de sardonice: qui in
dextro humero gerebat: cū sacrificiū pōtifi
cis dō placebat tāto splendore micare: q̄ etiā
pcul positus radius eius appareret. egressus
p̄o ad plū si de^o cū eis eēt: tant^o fulgor in la
pidibz rōnalis apparebat: vt oi fieret multitu
dini manifestū eoz auxilio deū adesse, z ob
id rōnale iudiciū nuncupari. Asserit aut̄ Jo
seph^o hūc sardonice z fulgorē sardonice et
rōnalis cessasse annis ducentis añq̄s ip̄e scri
psisset hec. cū de^o moleste ferret trāgressioef
legis. Erāt etiā in q̄tuor summītatibz rōna
lis q̄tuor anulū aurei: q̄z duobz sup̄m̄is in
serte erāt due catene auree sibi inuicē coherē
tes. s. obliq̄te ad modū. x. lfe sibi i medio cō
iūcte. vl pot^o exp̄m̄it facturā catene i q̄ ma
cule macul coherēt:

p q̄ hebre^o bz plexas
opere ppleo. Jose
dicit per fistulas ve
nietes: q̄d iuxta chal
deū sonat termiataf
id ē ad q̄ntitatē spa
cū in q̄ p̄tendebant
factas: q̄ sursum ferebant vsq̄ ad scapulas
pontificis: sup̄ q̄s inferebant duobz vncinis
aureis sup̄humerali firmiter insertis. duobz
vero anulū inferioribz assute erāt due vitte
hyacinthine: q̄ circa latera ducte duobz anul
aureis inter scapulas inferebant q̄ sub vtro
q̄ sardonice i ephor fixi stabāt vt vtraq̄z lō
gatura ephor z logion sibi inuicē firmit^{er} co
hererēt. Sup̄ hec dicit ioseph^o zonā ex q̄tuor
coloribz z auro p̄sertā: ex vtroq̄z latere circū
ductā. z iterū reuolutā añ pecc^o i vtraq̄z sum
mitate infra p̄dente. habentē ex aureis fistu
lis fimbrias miro decore cōpositas.

De mitra z tyara.

Capitulum LXXV.

Ltimū erat capi

tis ornamentū. q̄d cōmuni^o ty
ra vel mitra dicit p̄t vl ifula. spe
cialius p̄o cidaris. Erātq̄z tyara ad modū
p̄dicte scā: q̄ cōis erat sacerdotibz. sup̄ quā cō
sura erat alia tota hyacinthina: q̄ circūdabat

aureo circulo tribz ordibz facto. sup̄ quā ab
occipite stabāt flores aurei plantaginū simi
les a tempore ad tempus. A fronte vero su
pra stabat flos aureus similis herbe. quam
greci insquamū dicunt. magnitudine digiti
vntus. In superiori vero planicie tyare ex
omni parte in circūitu vsq̄ ad summītatē ei^o
que in acutissimū deficiebat cacumen. parti
culatim p̄ loca erant malagranata aurea: cū
spinosis extremitatibz suis fabrefacta. Sup̄
frontē vero pendebat lamina aurea: quā pe
ralū dicit ad modū lune dimidiē facta. q̄ ar
cuationē sursum habēs. z i medio anulū au
reum vncino aureo inferebat. q̄ tyare inser
tus erat. In q̄ sculptū erat aiorh adonai id
est sanctū nomē dñi. s. tetragramaton. q̄d in
effabile dicit. nō q̄ dici nō possit: sed quia rem
ineffabilez significat

q̄d his lris scribitur **T**h be lfe non repre
De. iorh. beth. yau. sentant sua elementa
que sonāt principū i illo noie sicutunc alio
vite passiois iste. q̄d quādo elemē, cetera.
est p̄ passionē huius

quem p̄figurat hic sacerdos resntabitur
et recuperabit vitā in adam perditā. He ve
ro cum moueretur pontifex: moueretur z la
mina sancta. sursum ligabatur vitra hyacin
thina perspicua. celante vncinum z anulum
q̄ circūducta capiti z ligata in occipite. depē
dentes summītates sup̄ humerū vtrūq̄z dif
fundebat.

De typo vestim.

Capitulum LXXVI.

Is vestibus or

b nat^o pōtifer imaginē tot^o orbis
sup̄ se p̄ferebat. Feminalia ei z li
nea stricta. q̄z byssina erāt trā figurabāt. bal
tei p̄o q̄rēt erāt circū
uolutōne oceanū. tu
nica hyacinthina ae
ra ipso colore p̄fere
bat. p̄ tintinnabula
sonitus tonitruū. per
malagranata corniscationes significabant.
Ephor vero sui varietate celū sidereum. q̄d
aureis coloribus intertextum erat: significat
q̄ calor vitalis penetrat vniuersa. Duo sar
donices solem z lunam: vel duo hemispheria
xij. gemme pectorales. xij. signa in zodiaco.
Pulcre quod in medio erat rationale ap̄

Quia quidā vnus
quidā plures asserē
bant: ideo dicunt. q̄z
quot erant.